

A propos de la Loi "post-Bétharram" examinée récemment à l'Assemblée nationale

La loi « post-Bétharram » : une avancée nécessaire, un renoncement préoccupant

par

T.R. et Ppty.

ASVPNF, 3 juin 2026

La proposition de loi issue de la commission d'enquête sur les violences en milieu scolaire marque incontestablement un moment important. Pour la première fois, la représentation nationale reconnaît l'ampleur de violences systémiques ayant affecté des générations d'élèves, dans des établissements publics comme privés. Elle admet également, même de manière atténuée, que ces violences ont été rendues possibles par des défaillances durables du contrôle exercé par l'État.

Ce point est essentiel. Car ce que révèle l'affaire Bétharram — comme d'autres avant elle — n'est pas seulement l'existence de criminels, mais celle d'un système de silence, d'omerta et de protection institutionnelle. Et ce système a prospéré là où le contrôle public était insuffisant, voire inexistant.

De ce point de vue, le renforcement des contrôles, notamment dans l'enseignement privé sous contrat, constitue une avancée réelle. L'instauration de contrôles réguliers,

l'extension des vérifications d'honorabilité, la possibilité d'écartier préventivement des adultes dangereux, ou encore la création d'instances de pilotage renforcées, vont dans le sens d'une responsabilité accrue de la puissance publique.

Mais il faut le dire clairement : *cette loi, telle qu'adoptée, reste en deçà de ce qu'exigeaient les faits.*

Le recul le plus significatif concerne la question du secret de la confession. Dans sa version initiale, le texte affirmait un principe fondamental : aucun statut, aucune fonction, aucune appartenance religieuse ne peut dispenser de l'obligation de signaler des violences faites à des mineurs. Ce principe est au cœur même de l'État de droit.

Sa suppression constitue un renoncement grave.

Car derrière l'argument de la « liberté de culte » se dissimule une réalité beaucoup plus problématique : l'acceptation implicite d'un espace soustrait à la loi commune. En maintenant le secret de la confession comme absolu, y compris face à des violences sexuelles sur mineurs, *le législateur entérine l'idée qu'une norme religieuse pourrait primer sur la protection de l'enfant.*

Une telle position est incompatible avec le principe de laïcité.

La laïcité ne consiste pas à ménager les religions ; elle consiste à garantir que la loi de la République s'applique également à tous, sans exception. Elle implique que nul ne puisse se prévaloir de ses convictions religieuses pour se soustraire à ses obligations civiles, a fortiori lorsqu'il s'agit de protéger des enfants.

L'histoire récente a pourtant montré, de manière tragique, que le secret de la confession a pu contribuer, dans certains cas, à la perpétuation de crimes. *Il ne s'agit pas ici de stigmatiser une religion, mais de refuser qu'un principe religieux serve de refuge à l'impunité.*

Sur ce point, la loi « post-Bétharram » manque son objectif.

Elle reconnaît les violences, elle améliore les dispositifs de prévention, mais elle recule devant l'affirmation claire d'une hiérarchie des normes où la protection de l'enfance devrait primer sans réserve.

Ce compromis révèle une tension profonde au sein de la société française : entre une conception exigeante de la laïcité, fondée sur la primauté absolue de la loi civile, et une conception plus accommodante, qui tolère des exceptions au nom des libertés religieuses.

Or, les faits imposent de trancher.

Lorsque des violences sont commises sur des mineurs, aucune considération — ni institutionnelle, ni religieuse — ne peut justifier le silence. Le devoir de signalement doit être universel, sans faille, sans exception.

La loi adoptée constitue donc une étape, mais non un aboutissement.

Elle ouvre une brèche en reconnaissant les carences du contrôle, notamment dans l'enseignement privé. Elle appelle désormais un approfondissement : renforcement effectif des contrôles, transparence des pratiques, et, surtout, réaffirmation sans ambiguïté du principe de laïcité comme cadre indépassable de l'action publique.

Car protéger les enfants impose une exigence simple : qu'aucun espace, aucune institution, aucune croyance ne puisse se placer au-dessus de la loi commune.

Version en langue bretonne

Al lezenn « goude-Bétharram » : un araokadenn ret,
ur c'hiladenn nec'hus

Ar c'hinnig lezenn deuet diwar labour ar gomision enklask diwar-benn ar feulsterioù er skol a verk hep mar bezañ ur mare pouezus. Evit ar wech kentañ, ar galloud lezennel a anzav sklaer bezañ bet feulsterioù sistematek o skeiñ ouzh bugale, er skolioù publik evel er skolioù prevez. Anzav a ra ivez, daoust d'ur mod disteroc'h, bezañ bet palioù bras e kontrol ar Stad, o deus roet tu da zerc'hel da vont en-dro an traoù-se.

Pouezus eo kement-mañ. Rak ar pezh a ziskouez an afer Bétharram — evel reoù all a-raok — n'eo ket hepken bezañ tud kablus, met bezañ ur reizhiad a sioulder, a zifenn hag a ziogeliñ, o deus lezet da dud bezañ distrujet buhez milieroù a vugale. Ha kresket en deus ar reizhiad-se el lec'h ma oa kontrol ar Stad dister pe digor.

E-keñver-se, kreñvaat arzhioù ar gwiriañ, dreist-holl er skolioù prevez dindan kevrat, zo un araokadenn wirion. Ar gwiriañ reoliek, ar gwiriañ donoc'h war an dud, ar galloud da dennañ kuit tud bezañ dañjerus, pe c'hoazh krouidigezh

frammoù nevez evit kas ar politikerezh publik, a ya holl war-du ur c'hreñvaat eus kiriegezh ar Stad.

Met ret eo lavarout sklaer : ar lezenn-mañ, evel ma'z eo bet degemeret, ne ya ket ken pell hag ar pezh a c'houlenn an darvoudoù.

Ar c'hiladenn vrasañ a sell ouzh ar sekred anzavadenn. Er stumm kentañ, ar c'hinnig lezenn a lakae war wel un egorenn diazez : ne c'hell statud ebet, ne c'hell kefridi ebet, na kredenn relijiel ebet, bezañ digarez evit chom hep bezañ meneg eus feulsterioù graet ouzh ur bugel. An egorenn-mañ zo e-kreiz an urzhioù lezennel.

E lamidigezh zo un dilaoskenn grevus.

Rak a-dreñv d'an arguzennoù diwar-benn « frankiz ar relijion » e kaver un dra all : bezañ asantet bezañ un dachenn a dec'h ouzh al lezenn voutin. O terc'hel ouzh sekred an anzavadenn evel un dra dizile, zoken pa vez kaoz a feulsterioù reizhel ouzh minored, ar lezenn a zegemer bezañ un dalvoudegezh relijiel a-us d'ar gwarez dleet d'ar bugel.

Ne c'hell bezañ kemer ar c'hinnig-se hep bezañ e-enep ouzh ar laikelezh.

Ar laikelezh n'eo ket bezañ habask ouzh ar relijionoù ; bezañ eo bezañ sur e talvez lezenn ar Republik evit an holl, hep dispennadur ebet. Talvezout a ra ne c'hell den bezañ dieubet diouzh e zleadoù keodedel en anv e gredennoù, dreist-holl pa'z eus kaoz eus gwareziñ bugale.

An istor tost a ziskouez bezañ bet, en degouezhioù zo, implijet sekred an anzavadenn evit bezañ roet tro da genderc'hel gant torfedoù. N'eo ket amañ ar pal bezañ merkañ ur relijion, met bezañ nac'hañ e vefe ur reolenn relijiel ur goudor evit an didalvezder lezennel.

War ar poent-mañ, ar lezenn « goude-Bétharram » a vank he fal.

Anavezout a ra ar feulsterioù, gwellaat a ra an doareoù preveniñ, met kilat a ra dirak an ezhomm da lakaat sklaer bezañ dindan urzhioù al lezenn, ha bezañ ar gwarez d'ar bugel a rank bezañ lakaet da gentañ hep dispennadur ebet.

Ar c'henglotadenn-mañ a ziskouez bezañ un tenson don e-barzh kevredigezh Frañs : etre ur sell strizh ouzh ar laikelezh, diazezet war bezañ a-us al lezenn sivil, ha bezañ ur sell habaskoc'h, o asantiñ dispennadurioù evit abegoù relijiel.

Met an darvoudoù a c'houlenn bezañ divizet sklaer.

Pa vez feulsterioù ouzh minored, ne c'hell bezañ degemeret dispennadur ebet — na ensavadurel, na relijiel — evit bezañ tevel. Ret eo bezañ d'an dle da zisklêriañ bezañ hollvedel, hep namm ebet.

Ar lezenn bet votet zo neuze ur bazenn, met n'eo ket un termen. Digor a ra un hent dre anzav bezañ bet fazioù e kontrol ar Stad, dreist-holl er skolioù prevez. Met goulenn a ra bezañ kaset pelloc'h : kreñvaat gwirion arzhioù ar gwiriañ, bezañ sklaeroc'h war an doareoù labour, ha dreist-holl adlakaat hep bezañ dister ar laikelezh evel framm diazez an ober publik.

Rak gwareziñ ar vugale a c'houlenn un dra eeun : ne c'hell lec'h ebet, ensavadur ebet, na kredenn ebet bezañ lakaet a-us d'al lezenn voutin.

Diverradenn

Al lezenn « goude-Bétharram » a verk ur mare pouezus dre ma anzav evit ar wech kentañ bezañ bet feulsterioù sistematek ouzh bugale hag an diouer a kontrol eus ar Stad. Diskouez a ra

an aferioù evel Bétharram bezañ bet, ouzhpenn d'an torfedoù hiniennel, ur reizhiad a sioulder hag a ziogeliñ en deus roet tro d'ar feulsterioù da badout, dreist-holl e lec'h ma oa dister ar gwiriañ publik. Ar lezenn a zegas araokadennoù gwirion, en o zouez kreñvaat arzhioù ar gwiriañ ha bezañ gwelloc'h ar gwarez eus ar vugale, ivez er skolioù prevez.

Koulskoude, chom a ra diglok. Ar c'hiladenn vrasañ eo bezañ miret sekred an anzavadenn, zoken pa vez kaoz a feulsterioù ouzh minored. An dibab-mañ a zegas un dispenn d'al lezenn voutin ha ne c'hell bezañ asantet e vefe ur reolenn relijiel a-us d'ar gwarez dleet d'ar bugel. Setu perak eo enep ouzh ar laikelezh, hag a c'houlenn bezañ lakaet al lezenn da dalvezout evit an holl, hep dispennadur ebet.

Ar lezenn-mañ zo neuze un araokadenn, met n'eo ket un dibenn : galv a ra bezañ kreñvaet, hep kompromis, bezañ a-us al lezenn republik.